

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

Σε εκδήλωση που διοργάνωσε το **Ίδρυμα Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών (IOBE)** και το ερευνητικό ινστιτούτο οικονομικής έρευνας **DIW Berlin**, σε συνεργασία με την εταιρεία **CrowdPolicy**, υβριδικά και στον χώρο του InnonAthens της Τεχνόπολης στο Γκάζι, την Τρίτη 7 Δεκεμβρίου 2021, συζητήθηκαν οι προκλήσεις που αντιμετωπίζουν σήμερα οι πολιτικές ενίσχυσης της καινοτομίας και της έρευνας σε **Ελλάδα και Γερμανία**.

Η συζήτηση τροφοδοτήθηκε από τα αποτελέσματα του τριετούς ερευνητικού έργου που εκπόνησαν οι παραπάνω φορείς, με τίτλο **«Περί καινοτομίας πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων στην Ελλάδα και Γερμανία» (INNOMSME)**, στο πλαίσιο της Δράσης Εθνικής Εμβέλειας «Διμερής και Πολυμερής Ε&Τ Συνεργασία Ελλάδας – Γερμανίας» του Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία» της Γενικής Γραμματείας Έρευνας και Καινοτομίας (ΓΓΕΚ). Το έργο είχε ως κεντρικό στόχο να αναλύσει αν και πώς οι πολύ μικρές και μικρομεσαίες επιχειρήσεις στην Ελλάδα και την Γερμανία είναι ικανές να υιοθετήσουν τη σύνδεση μεταξύ καινοτομίας και αύξησης της παραγωγικότητάς τους.

Στην εναρκτήρια ομιλία του ο **Γερμανός Υπουργός Παιδείας και Έρευνας, Thomas Rachel**, εξέφρασε την ικανοποίησή του για τα επιτεύγματα της συνεργασίας μεταξύ Ελλάδας και Γερμανίας, *«αισθάνομαι ιδιαίτερα ευτυχής όταν εξετάζω τι έχουν πετύχει οι δύο χώρες μας στη συνεργασία τους στον τομέα της έρευνας και της καινοτομίας την τελευταία 10ετία. Παρά τις μεγάλες δυσκολίες αποδείξαμε ότι όπου υπάρχει θέληση, υπάρχει και τρόπος αλλά και τα μέσα για τη συνεργασία. Την τρέχουσα περίοδο είναι πολύ σημαντικό να συνειδητοποιήσουμε πόσο σημαντική είναι η καινοτομία και η έρευνα και ταυτόχρονα πόσο έχει επιταχυνθεί η διαδικασία της μετατροπής μίας καινοτόμου ιδέας σε πράξη»*.

Επισήμανε ακόμη ότι η ανταλλαγή τεχνολογίας είναι ιδιαίτερα σημαντική προκειμένου να αντιμετωπιστούν αρκετές προκλήσεις της εποχής μας, όπως η πανδημία, η κλιματική αλλαγή και η ψηφιακή μετάβαση. Σημείωσε πως οι ΜμΕ διαδραματίζουν έναν βασικό ρόλο σε όλη αυτή τη διαδικασία και ανέφερε ως ένα από τα πλέον χαρακτηριστικά

παραδείγματα τη BioNTech, τη γερμανική βιοτεχνολογική εταιρεία η οποία παρήγαγε το εμβόλιο κατά του κορονοϊού σε συνεργασία με την αμερικανική Pfizer. «Φέρνω ως παράδειγμα τη BioNTech. Οι άνθρωποι στήριξαν τις ελπίδες τους για ένα επιτυχημένο εμβόλιο που θα τους βοηθούσε να διαφύγουν από την πανδημία σε αυτή την μικρομεσαία επιχείρηση. Η BioNTech μέσω των κεφαλαίων που επένδυσε και το γερμανικό Υπ. Έρευνας μετατράπηκε σε μία από τις πλέον γνωστές και μεγάλες βιοτεχνολογικές εταιρείες της υφηλίου».

Πρόσθεσε ακόμη ότι η Ευρώπη θα πρέπει να προσπαθήσει να καταστεί παγκόσμιος ηγέτης στην καινοτομία και την έρευνα και την ανάπτυξη, το οποίο θα επιτευχθεί μέσω επενδύσεων και στήριξης start-ups και μικρομεσαίων επιχειρήσεων. Στην κατεύθυνση αυτή, σημείωσε, η Γερμανία έχει στόχο να επενδύει το 3,5% του ΑΕΠ της σε καινοτομία αλλά και έρευνα και ανάπτυξη, ενώ φιλοδοξεί να προχωρήσει σε αύξησή του κοντά στο 4% του ΑΕΠ στα επόμενα έτη.

Στην ομιλία του ο **Υφυπουργός Έρευνας & Τεχνολογίας, κ. Χρίστος Δήμας**, υπογράμμισε ότι η πανδημία αποτέλεσε στην πράξη ένα παράδειγμα προώθησης και επιτάχυνσης της καινοτομίας, της τεχνολογίας και της επιστημονικής έρευνας.

«Η συνεχής και εντατική συνεργασία», τόνισε ο κ. Δήμας, «μεταξύ της επιστημονικής και επιχειρηματικής κοινότητας και των εθνικών κυβερνήσεων σε όλο τον κόσμο, οδήγησε στην ανάπτυξη, σε σύντομο χρονικό διάστημα, ασφαλών και αποτελεσματικών εμβολίων, επιτρέποντας τη σταδιακή επιστροφή στην κανονικότητα.

Η έρευνα και η καινοτομία διαδραματίζουν κεντρικό ρόλο στην αποτελεσματική αντιμετώπιση των παγκόσμιων προκλήσεων. Στόχος των κυβερνήσεων είναι να υποστηρίξουν την έρευνα και την καινοτομία μέσω ειδικά σχεδιασμένων πολιτικών και προγραμμάτων. Η Ελλάδα σήμερα έχει επικεντρωθεί στην υποστήριξη της έρευνας, της καινοτομίας, της τεχνολογίας, του ψηφιακού μετασχηματισμού και της νεοφυούς επιχειρηματικότητας.

Το έργο για την «Καινοτομία Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων στην Ελλάδα και τη Γερμανία-INNOMSME» είναι μια σπουδαία πρωτοβουλία για την προώθηση της καινοτομίας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων στην Ελλάδα και τη Γερμανία», σημείωσε ο κ. Δήμας.

Από την πλευρά του ο κ. **Αλέξανδρος Κρητικός, Διευθυντής Έρευνας του German Institute for Economic Research (DIW Berlin)** σημείωσε ότι το πλεονέκτημα του μεγέθους που χαρακτηρίζει τον τομέα της μεταποίησης δεν ισχύει για τον τομέα των υπηρεσιών. «Από τη διερεύνηση του κατά πόσο οι μικρότερες επιχειρήσεις, εντάσεως γνώσης, επωφελούνται από δραστηριότητες καινοτομίας με τον ίδιο τρόπο όπως οι μεγαλύτερες εταιρείες, προκύπτει ότι οι δραστηριότητες E&A καθώς και η πρόσληψη εργαζομένων υψηλής ειδίκευσης αποτελούν βασικό μοχλό καινοτομιών σε μικρότερες επιχειρήσεις, οδηγώντας σε υψηλότερη παραγωγικότητα. Είναι σημαντικό ότι κατέστη σαφές πως οι οικονομίες κλίμακας που ισχύουν για τον μεταποιητικό τομέα έχουν περιορισμένη επίδραση σε ό,τι αφορά την εφαρμογή δραστηριοτήτων καινοτομίας σε υπηρεσίες έντασης γνώσης. Αυτό το βασικό εύρημα είναι εξαιρετικά σημαντικό για χώρες όπως η Ελλάδα, όπου υπάρχουν πολύ περισσότερες μικρότερες εταιρείες».

Ακολούθησε συζήτηση, υπο τον συντονισμό του Γενικού Διευθυντή του IOBE και Καθηγητή του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών **Νίκου Βέττα**, με τη συμμετοχή επίσης των κ.κ. **Reinhilde Veugelers**, Καθηγήτριας KULeuven (BE) και Senior Fellow Bruegel, **Ludger Odenthal**, Policy Officer, DG Internal Market, Industry, Entrepreneurship and SMEs, **Βάλιας Αρανίτου**, Επίκουρης Καθηγήτριας στο Πανεπιστήμιο Κρήτης και διευθύντριας του INEMY και **Γιώργου Καραμανώλη**, CTO/CIO, CrowdPolicy.

Ο **Άγγελος Τσακανίκας**, Αναπληρωτής Καθηγητής ΕΜΠ και Επιστημονικός Σύμβουλος στο **IOBE** παρουσίασε τα βασικά συμπεράσματα του έργου, στο πλαίσιο του οποίου μελετήθηκαν:

- Η σχέση μεταξύ E&A, καινοτομίας και παραγωγικότητας σε μια οικονομία
- Ο ρόλος του «άυλου» κεφαλαίου (intangible capital) στην προώθηση της καινοτομίας
- Ο ρόλος της καινοτομίας και της διάχυσης της γνώσης στην ανάδειξη επιχειρήσεων ταχείας μεγέθυνσης (fast growing firms) και επιχειρήσεων υψηλής παραγωγικότητας (frontier firms)

Από τις σχετικές εργασίες προέκυψε ότι παρατηρούνται σημαντικές διαφορές στη σχέση E&A, καινοτομίας και παραγωγικότητας μεταξύ μικρών και μεγάλων επιχειρήσεων, ιδιαίτερα σε περιόδους οικονομικής κρίσης. Σε μια τέτοια περίοδο οι μικρότερες επιχειρήσεις δυσκολεύονται να συμμετέχουν σε δραστηριότητες E&A, σε αντίθεση με μεγαλύτερες επιχειρήσεις που φαίνεται να προσπαθούν περισσότερο στον τομέα αυτόν. Μάλιστα, υπάρχει θετική συσχέτιση μεταξύ της E&A και της παραγωγής καινοτομίας αλλά μόνο στις μεγαλύτερες επιχειρήσεις, και όχι στις μικρότερες. Επιπλέον, η καινοτομία βελτιώνει την παραγωγικότητα της εργασίας στις μεγαλύτερες επιχειρήσεις, αλλά όχι με στατιστικά σημαντικό τρόπο στις μικρότερες επιχειρήσεις. Βεβαίως η διατήρηση της κρίσης έχει αρνητικό αντίκτυπο και για τις μεγαλύτερες επιχειρήσεις, καθώς μειώνει τις πιθανότητες εισαγωγής καινοτομίας.

Επίσης, σε περιόδους οικονομικής κρίσης οι επενδύσεις σε ανθρώπινο κεφάλαιο υψηλού μορφωτικού επιπέδου φαίνεται να μπορούν να βελτιώσουν σημαντικά τις επιδόσεις των μικρομεσαίων επιχειρήσεων που χαρακτηρίζονται ως υψηλής και μέσης παραγωγικότητας (frontier firms). Οι συνεργασίες σε E&A και οι επενδύσεις σε υποδομές ΤΠΕ φαίνεται να βελτιώνουν ακόμα περισσότερο την παραγωγικότητα για τις επιχειρήσεις υψηλής παραγωγικότητας (frontier firms) αλλά και της χαμηλής παραγωγικότητας. Ακόμα και η οργανωσιακή καινοτομία ευνοεί σημαντικά την παραγωγικότητα εργασίας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων μέτριας και χαμηλής παραγωγικότητας. Τα αποτελέσματα επιβεβαιώνουν πως εάν οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις σε περιόδους οικονομικής κρίσης αυξήσουν την υιοθέτηση άυλου κεφαλαίου εντάσεως ΤΠΕ, ευνοείται η αναπτυξιακή τους πορεία.

Επιπρόσθετα, οι ελληνικές επιχειρήσεις που υιοθετούν μια στρατηγική διεθνούς γεωγραφικής διασποράς παρουσιάζουν σημαντικά υψηλότερη πιθανότητα να αναπτυχθούν γρήγορα, να εξελιχθούν δηλαδή σε επιχειρήσεις υψηλής μεγέθυνσης (fast growing firms). Το ταραχώδες οικονομικό περιβάλλον μπορεί να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο,

δεδομένου ότι είναι πιθανό οι επιχειρήσεις υψηλής ποιότητας να επιδιώκουν εντατικά τις διασυνοριακές στρατηγικές ως έναν τρόπο ανάπτυξης, ιδίως σε περιόδους οικονομικής κρίσης. Τέλος, οι καινοτόμες επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται σε δημιουργικούς κλάδους, και οι οποίες τείνουν να είναι μικρού μεγέθους και εντάσεως γνώσης, συνεισφέρουν στη διάχυση τεχνολογίας και γνώσης στην οικονομία καθώς επηρεάζουν θετικά την καινοτομικότητα των εταιρικών τους πελατών ανεξαρτήτως κλάδων.

Στο **δεύτερο** (απογευματινό) μέρος της εκδήλωσης, ερευνητές και μελετητές από τα σχετικά πεδία σε Ελλάδα και Γερμανία παρουσίασαν πρόσφατες εργασίες πάνω στις ευρύτερες θεματικές της καινοτομίας, της E&A και των σχετικών επιδράσεων τους στις επιδόσεις των επιχειρήσεων, κλάδων, αλλά και οικονομιών σε μια σειρά από δείκτες.

Το υλικό του έργου είναι διαθέσιμο στον ιστότοπο: <https://innomsme.gr/>

